

Bioforsk Rapport

Bioforsk Report

Vol. 7 Nr. 188 2012

Kartlegging av naturtyper etter DN-håndbok 13 og NiN i utvalgte deler av Lomsdal Visten nasjonalpark (Nordland)

Line Johansen, Sigrun Aune

Bioforsk Midt-Norge

www.bioforsk.no

Hovedkontor/Head office
Frederik A. Dahls vei 20
N-1432 Ås
Tel.: (+47) 40 60 41 00
post@bioforsk.no

Bioforsk Midt Norge
Kvithamar
7512 Stjørdal
Tel.: (+47) 40 60 41 00
Line.johansen@bioforsk.no

Tittel/Title:

Kartlegging av naturtyper etter DN-håndbok 13 og NiN i utvalgte deler av Lomsdal Visten nasjonalpark (Nordland)

Forfatter(e)/Author(s):

Line Johansen, Sigrun Aune

<i>Dato/Date:</i> 17.12.2012	<i>Tilgjengelighet/Availability:</i> Åpen	<i>Prosjekt nr./Project No.:</i> 130145	<i>Saksnr./Archive No.:</i> 2012/504
<i>Rapport nr./Report No.:</i> 7(188)	<i>ISBN-nr./ISBN-no:</i> 978-82-17-01037-1	<i>Antall sider/Number of pages:</i> 18	<i>Antall vedlegg/Number of appendices:</i> 1

<i>Oppdragsgiver/Employer:</i> Direktoratet for naturforvaltning	<i>Kontaktperson/Contact person:</i> Ingerid Angell-Petersen
---	---

<i>Stikkord/Keywords:</i> DN håndbok 13, Naturtyper i Norge (NiN), Naturtypekartlegging	<i>Fagområde/Field of work:</i> Kulturlandskap
---	---

<i>Sammendrag:</i> Det er gjennomført naturtypekartlegging etter DN håndbok 13 og NiN (Naturtyper i Norge) i et utvalgt område av Lomsdal Visten nasjonalpark. Erfaringene fra kartleggingen er innspill til revidering av DN Håndbok 13.
--

<i>Land/Country:</i> Norge	<i>Fylke/County:</i> Nordland
<i>Kommune/Municipality:</i> Grane	<i>Sted/Lokalitet:</i> Lomsdal Visten nasjonalpark

Godkjent / Approved

Prosjektleder / Project leader

.....
Knut Anders Hovstad (sign.)

.....
Line Johansen (sign.)

Forord

I forbindelse med rammeavtale for basiskartlegging av Naturtyper etter NiN (Naturtyper i Norge) mellom Direktoratet for Naturforvaltning og Bioforsk Midt-Norge har Bioforsk Midt-Norge gjennomført NiN kartlegging i utvalgte deler av Lomsdal Visten nasjonalpark sommeren 2012. I denne forbindelse har det i et eget oppdrag vært utført en tilleggskartlegging av det samme området etter DN-håndbok 13.

Denne rapporten er sluttrapport for prosjektet «Oppdrag om kartlegging etter DN-håndbok 13 i tillegg til kartlegging etter NiN i tildelt oppdrag om basiskartlegging i verneområder» på oppdrag fra Direktoratet for Naturforvaltning.

Per Vesterbukt (Bioforsk Midt-Norge) og Maja S. Kvalvik (Bioforsk Nord) har deltatt i feltarbeidet sammen med forfatterne.

1. Innhold

Forord	1
1. Innhold	2
2. Innledning	3
3. Metode	4
4. Resultater	5
4.1 Gammel barskog (F08)	7
4.2 Bjørkeskog med høgstauder (F04)	8
4.3 Deltaområde (E01)	8
4.4 Kalkrike områder i fjellet (C01)	9
4.5 Kalkskog (F03)	10
5. Konklusjon	12
6. Referanser	13
7. Vedlegg	14

2. Innledning

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har fra 2011 igangsatt basiskartlegging av utvalgte verneområder i Norge ved bruk av Naturtyper i Norge (NiN) (Halvorsen et. al 2009). Parallelt har DN igangsatt revidering av DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007) hvor ett av hovedmålene er at den reviderte utgaven skal kunne være mer kompatibel med NiN systemet.

I forbindelse med revidering av DN- håndbok 13 og NiN kartleggingen har utvalgte verneområder blitt kartlagt etter begge systemene sommeren 2012. Målsettingene er at erfaringer fra denne dobbeltkartleggingen skal kunne brukes til arbeidet med revidering av DN håndbok 13. Bioforsk har i denne sammenhengen kartlagt utvalgte deler av Lomsdal Visten Nasjonalpark i Nordland etter begge systemene. Andre konsultantselskaper har kartlagt etter samme metodikk i andre områder. Erfaringene fra alle dobbeltkartleggingene skal leveres til DN som innspill i revideringen av DN håndbok 13.

3. Metode

Lomsdal Visten nasjonalpark (VV00002750) ligger i Nordland fylke og dekker et areal på 1102 km². Verneformålet er å bevare et stort egenartet og tilnærmet urørt naturområde. Et utvalgt område definert av DN på 26 km² ble kartlagt (figur 1). Lokaliteten ligger i Grane kommune rundt Gåsvatnet. Området er tidligere delvis kartlagt i forbindelse med utredning av verneområdet (Heggeland et al. 2004) og registrering av nøkkelbiotoper i Statskoger (Lie 2002).

Kartleggingen etter DN håndbok 13 (HB13) ble gjennomført parallelt med NiN kartleggingen 31.07-04.08.2012 av fire økologer ved Bioforsk. Polygoner med naturtyper ble avgrenset i felt på ortofoto og med GPS. Naturtypebeskrivelser ble ført inn i Excel skjema utviklet for Naturbase og polygoner digitalisert i ArcMap 10.

NiN kartleggingen ble utført i henhold til oppdragsbeskrivelsen fra DN. Oppdragsbeskrivelsen inneholdt blant annet oversikt over kartleggingsnivå og kilder til variasjon som skulle beskrives for hver naturtype.

I forkant av HB13 kartleggingen ble det utviklet nye fakta-ark av DN som skulle prøves ut i felt for et utvalg av naturtyper. Ingen av naturtypene med nye fakta-ark ble kartlagt i dette oppdraget og følgelig er det ingen vurderinger av nye fakta-ark i denne rapporten.

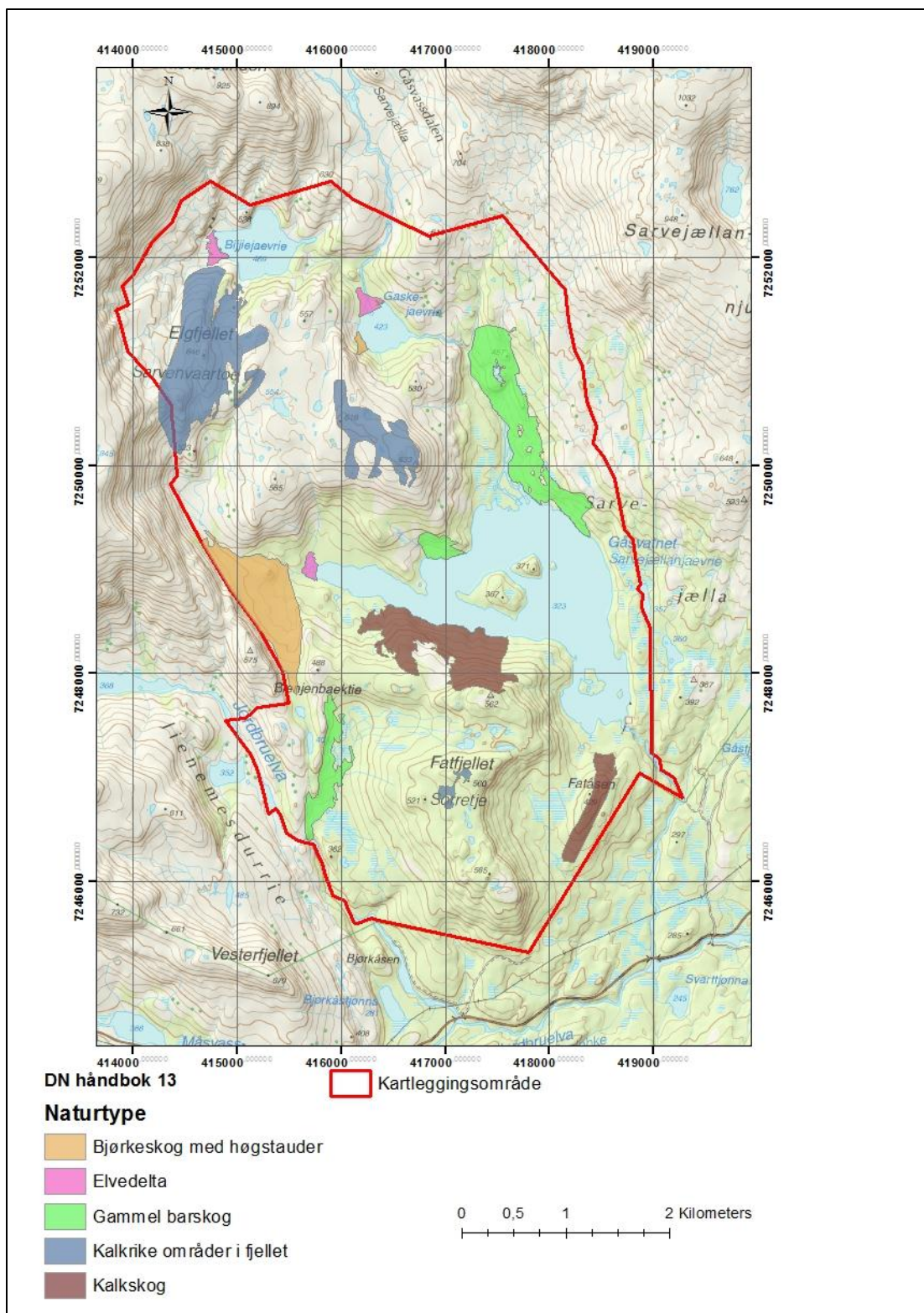

4. Resultater

Det ble totalt avgrenset 13 polygoner. Hovedtypene av naturtyper som ble registrert var skog, myr og fjellvegetasjon i tillegg til elvedelta. Samsvaret mellom HB13 og NiN systemet blir diskutert.

Tabell 1. Oversikt over naturtyper kartlagt etter DN håndbok 13 og NiN.

Polygon navn	Naturtype HB13	Naturtype NiN
Gaskajaevrie S	Bjørkeskog med høgstauder	T23-9
Gaskajaevrie	Elvedelta	Landskapsdel 1, T23-3
Elgfjellet SØ	Kalkrike områder i fjellet	T29-11/12, T20-2, T30-3
Elgfjellet	Kalkrike områder i fjellet	T29-3/11/12, T20-2, T30-3/12/15
Bijjiejaevrie	Elvedelta	T8-2, Landskapsdel 1
Gåsvatnet S	Kalkskog	T23-3/4/9
Fatåsen V	Kalkskog	T23-3/5/10
Gåsvatnet V	Elvedelta	Landskapsdel 1/2, T23-9
Fatfjellet	Kalkrike områder i fjellet	T29-4/13, T20-3, T23-4/13
Gåsvatnet N	Gammel barskog	T23-1/2/3/4/9
Gåsvatnet NV	Gammel barskog	T23-9
Øst for Jordbruelva	Gammel barskog	T23-9/12
Gåsvatnet SV	Bjørkeskog med høgstauder	T23-9/3

Figur 1. Kartlagt område av Lomsdal Visten nasjonalpark og naturtyper kartlagt med DN håndbok 13.

4.1 Gammel barskog (F08)

Det ble registrert gammel barskog ved tre lokaliteter med utforming gammel granskog (F0801) i HB13. I NiN ble disse polygonene registrert som høgstaudeskog (T23-9), lågurtlyngskog (T23-12) eller som en mosaikk mellom flere grunntyper innen fastmarksskogsmark (T23-1/2/3/4/9/12). Flere tilstandsvariabler ble registrert, som tresjiktsuksesjonstilstand (TS) (gammel skog (4)), dominans av gran men også en del løvtrær (hovedsakelig bjørk) og mange typer død ved (DV). I HB13 er gammelskog definert utfra at det skal være betydelig med død ved tilstede i ulike dimensjoner. I NiN er TS definert ut i fra alderen på trærne og bonitet og TS4 (gammelskog) sier ingenting om dødvedinnhold. Det er imidlertid ofte en sammenheng mellom dødvedinnhold (DV) og TS i NiN men denne er ikke absolutt. Det er derfor nødvendig å registrere begge tilstandsvariablene for å kunne definere gammelskog slik det er gjort i HB13. I instruksjonen for kaltlegging etter NiN i 2012 fra DN er det laget en oversikt over kartleggingsnivå og aktuelle kilder til variasjon. Her skal TS registreres for alle T23 men DV kun registreres for rike typer. Dette betyr at i fattige skoger vil det være vanskelig å definere ut i fra tilstandsvariabler registrert etter instruksjonen om det er gammelskog etter HB13. Det er ingen korrelasjon mellom grunntyper av T23 i seg selv og F08. Det er summen av flere tilstandsvariablene i NiN som definerer at det er gammelskog. Det er mulig å definere gammel granskog etter HB13 i NiN systemet dersom man registrere tilstrekkelig med tilstandsvariabler og dominans av treslag.

Det var i noen tilfeller usikkert om vi skulle plassere arealer innen gammel barskog eller kalkgranskog etter HB13. Det er problematisk i kartleggingsammenheng at det kan være overlapp mellom naturtyper i HB13. Dette unngår man ved bruk av NiN ettersom man kan registrere tilstandsvariabler og da lettere kan definere at skog for eksempel både er gammel og kalkrik.

Avgrensingen av polygonene etter HB13 og NiN var i stor grad overlappende.

Figur 2. Gammel granskog med mye død ved. Foto: Line Johansen/Bioforsk

4.2 Bjørkeskog med høgstauder (F04)

Bjørkeskog med høgstauder, ren høgstaudeutforming (F0401), ble etter NiN registrert som høgstaudeskog (T23-9) eller som en mosaikk mellom T23-9 og svakt lågurtskog (T23-3), med dominans av bjørk. Det var ikke registrert noe beite av betydning i disse polygonene men generelt blir ofte høgstaudeskog beitet og kan derfor plasseres inn i beiteskog i HB13. I NiN systemet blir registreringer av bruksform og bruksintensitet viktig for ikke å forveksle dette med beiteskog i HB13.

Gammel lauvskog (F07) vil ofte overlape med F04 i HB13 noe som er uheldig i kartleggingssammenheng. Det er vanskelig å vurdere hva som skal telle mest dersom det er overlapp mellom naturtyper. Da fungerer NiN systemet bedre i og med at man blant annet kan registrere dødvedinnhold og tresjiktsuksesjonstilstand for å definere alderen på skogen.

Det var bra overenstemmelse mellom HB13 og NiN og avgrensingen.

Figur 3: Bjørkeskog med høgstauder. Foto: Line Johansen/Bioforsk

4.3 Deltaområde (E01)

Deltaområde ble registrert ved tre steder i kartleggingsområdet etter HB13. I NiN er deltaområder landskapsdel (Aktivt delta, 7) og det er overlappende definisjoner mellom NiN og HB13. I følge kartleggingsinstruksen til DN skal landskapsdel kun kartlegges for elveløp, innsjø og fjæresone-sjø. Det betyr at aktivt delta etter NiN ikke er kartlagt i dette oppdraget. Elvedelta ble derfor kartlagt som elv, innsjø (landskapsdel 1/2), fastmarksogsmark (T23-3) og åpen flomfastmark (T8-2). Avgrensingene av polygoner etter HB13 og NiN var derfor ikke overlappende.

Figur 4: Deltaområde ved Bijjiejaevrie. Foto: Sigrun Aune/Bioforsk

4.4 Kalkrike områder i fjellet (C01)

Kalkrike områder i fjellet i HB13 representerer flere hovednaturtyper innenfor fastmarkssystemer i NiN. Områder med C01 ble etter NiN registrert som snøleie (T30), bart berg (T20) og fjell og tundra (T29) og noe fastmarksogsmark (T23). T30, T20, T29 og T23 fantes vekselvis i store områder og ble derfor registrert i mosaikk og med flere polygoner med ulike mosaikkandeler. Det er derfor ikke noe god overlapp mellom polygoner avgrenset etter NiN og HB13. C01 bør revideres slik at denne er mer i overensstemmelse med NiN systemet. Dette kan gjøres ved å endre utforminger i HB13 til å være medkompatible med NiN. Kalkrike områder i fjellet er ofte store arealer og det er derfor utfordrende med en nøyaktig avgrensning.

Avgrensningene av polygoner etter NiN og HB13 var noe overlappende men de inkluderte mange ulike naturtyper etter NiN.

Figur 4: Reinrosehei. Foto: Line Johansen/Bioforsk

4.5 Kalkskog (F03)

Kalkskog ble registrert i to områder med utforming kalkgranskog. Områdene var dominert av gran med noe bjørk. I NiN er disse hovedsakelig kartlagt som høgstaudekalkskog (T23-10), lågurtkalkskog (T23-5) og høgstaudeskog (T23-9) eller i mosaikk med fattige grunntyper, og med dominans av gran. I NiN systemet skal det være kalkinnhold (KA) trinn 6 kalkmark for å være innenfor definisjonen av kalkskog i HB13 (Halvorsen 2010). Vi har imidlertid også inkludert områder med KA trinn 5 kalkrik i NiN innenfor polygoner med kalkskog etter HB13. Det var utfordrende å skille mellom KA 5 kalkrik og KA 6 kalkmark i NiN. Vi benyttet oss av artstabellen som ligger under beskrivelsen av T23 på Naturtypebasen som hjelpemiddel (www.artsdatabanken.no). Tabellen viser utbredelse av karplanter, moser og lav langs de viktigste økoklinene. Summen av artssammensetningen ble vurdert for å definere om det var kalkmark eller kalkrikt. I en av lokalitetene fant vi blant annet marisko og definerte ut i fra det at det var kalkmark. Kunnskap om arter er nødvendig for presis kartlegging og artstabellen var til stor hjelp.

Figur 5: Kalkskog med dominans av gran. Foto: Line Johansen/Bioforsk

5. Konklusjon

Våre erfaringer etter dette oppdraget er at det for flere naturtyper er mulig å identifisere HB13 naturtyper ved først å gjennomføre en detaljert NiN kartlegging. Det er imidlertid viktig at kartleggingsinstruks fra DN for NiN er tilpasset HB13 for å kunne gjøre dette. Av økonomiske hensyn bør det være ønskelig at det ikke er nødvendig med HB13 kartlegging der det allerede er gjennomført NiN kartlegging.

Det er utfordrende å skille mellom 6 trinn av kalkinnhold i NiN. I T23 var det veldig stor hjelp i artstabellen som var utviklet i NiN. En artstabell med oversikt over utbredelse av arter i følge de viktigste økolinene hadde vært til nytte også innenfor andre naturtyper. Når et område kan kartlegges som flere naturtyper i HB13 (eks gammel barskog og kalkskog) så blir det usikkert hva som skal vektes tyngst i registreringen av naturtype. Naturtyper kan bli underrepresentert i Naturbase når det er stor sannsynlighet for at naturtypen er inkludert i registreringen av andre naturtyper. Dette er en utfordring for blant annet forvaltningen av verneområder og truede naturtyper og for arealstatistikk som benyttes til rødliste for naturtyper.

En utfordring er at NiN systemet ikke setter verdi på naturtyper slik DNHB13 gjør. Det meste av informasjon man trenger til verdisetting bør derfor registreres som tilstandsøkokliner. DN har innført prosjektøkokliner i kartleggingsinstruksen for NiN kartleggingen. Veldefinerte prosjektøkokliner vil være et viktig hjelpemiddel for verdivurdering.

6. Referanser

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007)

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge - Teoretisk grunnlag, prinsipper for inndeling og definisjoner. Naturtyper i Norge versjon 1.0 Artikkel 1: 1-210.

Halvorsen, R. 2010. Oversettelse fra Direktoratet for naturforvaltning sine naturtypekartleggingshåndbøker 13 og 19 til Naturtyper i Norge versjon 1.0. Naturtyper i Norge oversettelsesnøkkel 1:1-116.

Heggeland et al. 2004. Kartlegging av biologisk mangfold i utredningsområdet for vern i Lomsdal Visten, Nordland. Miljøfaglig utredning rapport 2004-3:1-104.

Lie, M.H. 2002. Nøkkelbiotoper og hensynsområder i Statskoger i Grane kommune, Nordland fylke. Prevista AS.

7. Vedlegg

Naturbaseregistreringer:

1. Fatåsen S

Naturtype: Kalkskog F03

Utforming: F0304-Kalkgranskog

Verdi: A

Dato: 01.08.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Lie, M.H. 2002

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 01.08.2012 av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Åpen skogtype med stående død ved og lægd med varierende dimensjon og nedbrytingsgrad. Kalkgranskog med preg av gammelskog. Dominert av gran med spredte bjørker. Artsrik flora med blant annet marisko (NT på rødlista), maiblom, småmarimjelle, kranskonvall, liljekonvall, teiebær, skogstorkenebb, skogfiol, svarttopp, brudespore, firblad, engfiol, ballblom, mjøduert, turt, tyrihjel, hengeaks, rødflangre, kvann, taggbregne, fjellok, skogmarihånd, småtveblad, enghumleblom, sumphaukeskjegg og kvitveis. Ingen spor etter hogst. Ingen fremmede arter registrert. Området er artsrikt og med intakt gammelskog uten inngrep og vurderes som svært viktig (A)

2. Gåsvatnet N.

Naturtype: Gammel barskog F08

Utforming: F0801-Gammel granskog

Verdi: B

Dato: 02.08.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 02.08.2012 av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Ligger i skråningen ned mot elva og vannet. Åpen gammel barskog med dominans av gran og ca. 10 % bjørk. Spor etter gammel hogst langs elva. Ingen fremmede arter registrert. Området vurderes som viktig (B) ettersom det var spor etter gammel hogst.

3. Gaskejaevrie

Naturtype: Deltaområde E01

Utforming: E0102-Lite og mindre formrikt delta

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Lie, M.H. 2002

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 31.07.2012 av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Ikke alle delene av deltaet var mulig å undersøke pga flomstor elv. Deltaområde i nordenden av Gaskejaevrie. Deltaet hadde busk

og noe tresjikt i kombinasjon med åpne gras og urte dominerte partier. Busksjikt og tresjikt dominert av bjørk. Dominerende arter var blokkebær, finnskjøgg, blåtopp, tepperot, gullris mens det var også vanlig med blåknapp, flekkmarihånd, bjønnbrodd, fjellhvitkurle, tettegras og ballblom. Utløpene av elvene her er grunne og det er stor sannsynlighet for at fastmark oversvømmes hver vår. Ingen fremmede arter registrert. Intakt lite deltaområde uten noen form for inngrep og vurderes som lokalt viktig (B).

4. Elgfjellet SØ

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet C01

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 31.07.2012 av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Rikt område hvor marmorårer går opp i dagen. Noen grotter. Mosaikk ml. fjellhei, nakent berg, snøleie og artsrike reinrosesamfunn. Arter: reinrose, greplyng, rødsildre, gulsildre, fjellsyre, fjellmarikåpe, fjellbakkestjerne, krekling, blokkebær, bjørk, musøre, reinmjelt, fjellkattefot, rundskolm, tiriltunge, fjellfrøstjerne, fjellsmelle, rygebær, moselyng, blåklokke, fjellfiol. Intakt område uten noen form for inngrep. Ingen fremmede arter registrert. Vurderes til verdi B siden naturtypen er vanlig i Nord-Norge.

5. Gaskejaevrie S

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder F04

Utforming: F0401-Ren høgstaudeutforming

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning gjort av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Skog i skråningen ned mot Gaskejaevrie på sør vestsiden av vannet. Åpen, frisk bjørkeskog med dominans av høgstauder i feltsjiktet. Bjørk dominerer i tresjikt. Typiske arter i feltsjiktet er: Skogstorkenebb, skogrørkvein, ballblom, tepperot, brudespore, engsyre, gullris, lappvier, teiebær, markjordbær, myrfiol, skogstjerne, hvitbladtistel og ullvier. Intakt område uten noen form for inngrep. Ingen fremmede arter registrert. Området er artsrikt og uten inngrep og vurderes som viktig (B).

6. Gåsvatnet S

Naturtype: Kalkskog F03

Utforming: F0304-Kalkgranskog

Verdi: A

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 31.07.2012 av Per Vesterbukt og Line Johansen (Bioforsk) i forbindelse med Naturtype kartlegging (NiN og DN

håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Området er rikt og påvirket av rikt sigevann fra kalkrike områder i Fatfjellet. De øverste partiene er svært bratte. Rik og frisk kalkgranskog med høgstauder. Sørvendt skråning ned mot Gåsvatnet. Dominert av gran (90 %) med spredte bjørker (10 %). Artsrik flora med gulsildre, setergråurt, brudespore, fjellburkne, sumphaukeskjegg, tyrihjelmsk, turt, skogstorkenebb, kvann, mjødur, kantkonvall, stortveblad, liljekonvall, svarttopp, ballblom, hengeaks, skogfiol, hvitveis, taggbregne og rød jonsokblom. Spor etter gammel hogst langs vannet. Ingen fremmede arter registrert. Området er frodig og artsrikt og vurderes til viktig (A).

7. Fatfjellet

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet C01

Verdi: B

Dato: 02.08.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelsen og kartavgrænsningen er oppdatert i 2012 basert på feltbefaring 02.08.2012 av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) i forbindelse med naturtypekartlegging (NiN og DN håndbok) av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Fatfjellet ligger rett sør for Gåsvatnet, ca. 2 km nord for riksvei 803. Fra ganske bratte sider på alle kanter stiger terrenget opp til et større platå med slake søkk og rygger. Søkkene har ofte marmor og smågrotter. Berggrunnen på Fatfjellet består av glimmergneiser og glimmerskifer. Avgrensningen er gjort rundt åpne (ikke tresatte) partier nord på Fatfjellet. Det finnes flere rike partier på Fatfjellet, men disse er hovedsakelig dekket av bjørkeskog og -kratt og ble derfor ikke tatt med i avgrensningen. Utforminger som dominerer er rabbe og snøleie. Åpent kalkberg stikker frem flere plasser. Heggeland (et al. 2004) nevner potensiale for interessante kalktjern på Fatfjellet. Flere tjern på toppen av Fatfjellet ble sjekket i 2012 for å se etter kransalger, men det ble ikke gjort funn i noen av tjernene. Kalkhellere og tørrberg med reinroseheier veksler med rike snøleier. Bjørkeskog og -kratt omkranser kalkberget og snøleiene. Reinroserabber på nakent berg ble bl.a. registrert i kanten av bjørkeskogen nord i lokaliteten. I tillegg til tette tuer med reinrose vokste arter som grønnkurle, fjellfrøstjerne, rynkevier, gullris, skogstorkenebb, svarttopp, fjellsmelle, krekling og rødsildre også her. Tidligere er det også registrert snøildre, grønnburkne, taggbregne, svartstarr og bergveronika her. Ingen fremmede arter registrert. Lokaliteten er et kalkrikt fjellområde med reinrosehei og artsrik snøleivegetasjon. På grunn av liten størrelse gis lokaliteten verdi viktig, B.

8. Elgfjellet

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet C01

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrænsning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 31.07.2012 av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) i forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Lokaliteten består av åpen kalkrik fjellhei på og ved Elgfjellet, sør i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Toppartiet av Elgfjellet består av en mosaikk av nord-sør-gående marmorærer atskilt av årer med glimmerskifer og granatglimmerskifer. Terrenget omfatter både sørvendte, nordvendte og østvendte skråninger, bekkesøkk og tørre rabber. Grensen mot vest og delvis øst er noe uklar. Flere utforminger forekommer: rabber dominerer, men også lesider og snøleier ligger innenfor avgrensningen. Generelt et veldig rikt og frodig område med stor variasjon i forskjellige rike fjell-vegetasjonstyper, med bl.a. tørre reinroseheier, rike rasmarker, rike snøleier, fuktige grasbakker og rike

kilder ned mot Bijjiejaevrie. Rabber med reinrose dekker store arealer på Elgfjellet. Meget velutviklet karstlandskap er karakteristisk, med en mengde smågrotter. Av karplanter kan nevnes bl.a. skavgras (meget spesiell "skavgras-eng" i bratt og tilsynelatende tørr skråning), marinøkkel (sammen med skavgras), reinrose, rynkevier, taggbregne, fjellhvitkurle, flekkmure, sotstarr, snøsildre, snøsøte. Ingen fremmede arter registrert.

Meget variert og artsrikt kalkrikt fjellparti med god variasjon i vegetasjonstyper og økologiske gradienter i marmorpåvirket landskap. Vurderes til verdi B siden naturtypen er vanlig i Nord-Norge.

9. Øst for Jordbruelva

Naturtype: Gammel barskog F08

Utforming: F0801-Gammel granskog

Verdi: B

Dato: 02.08.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Beskrivelse og kartavgrensning oppdatert i 2012 etter feltbefaring 02.08.2012 av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Gammelskog beliggende i ei bratt, østvendt leside. Skogen ligger som et belte i nord-sørretning langs siden på en åsrygg. Den avgrenses mot nakne kalkberggknauser på toppen av åsryggen (mot vest), mens den grenser mot et større, delvis tresatt myrparti i øst. Skogen stopper i sør mot Jordbruelva der elva gjør en sving (med en stor foss og delvis bekkekløft). Berggrunnen består av glimmerskifer og granatglimmerskifer. De rikeste delene av skogen kunne vært satt under naturtype kalkskog. Granskogen domineres av gran, men mye bjørk finnes også. Vegetasjonen er frisk/fuktig med høgstauder i mosaikk med småbregneskog og blåbærskog. Arter som bl.a. ble registrert: skogmarihand, skogstorkenebb, blåbær, tepperot, blokkebær, gullris, liljekonvall, krekling, kranskonvall, turt, tyrihjel, hengeving og mjørdurt. Orkideen stortveblad vokser også her. Skogen er gammel (tegn til hogst ble ikke registrert) og flersjiktet. Virkelig gamle trær ble imidlertid ikke registrert. Død ved av både gran og bjørk finnes. Skogen står delvis på blokkmark. Ingen fremmede arter registrert. Generelt jevnt påvirket naturskog med en del død ved, men uten virkelig gamle trær. Verdien settes derfor til viktig (B).

10. Gåsvatnet NV

Naturtype: Gammel barskog F08

Utforming: F0801-Gammel granskog

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Områdebeskrivelse:

Kartlagt av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) 31.07.2012 i forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Lokaliteten består av gammel granskog beliggende i ei sørvendt, bratt åsside ned mot Gåsvatnet. Skogen ligger i den sørlige delen av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Berggrunnen består av glimmergneis og glimmerskifer. Lokaliteten er avgrenset rundt gammelgranskogen. Grensen er skarp mot Gåsvatnet i sør, mens avgrensingen i de andre retningene er mer omtrentlig. Granskogen vurderes som gammel. Det ble ikke sett tegn til hogst, men en del vindfall skaper åpninger i skogen. Granskogen er åpen med en del innslag av bjørk. Skogen har rikt og frodig feltsjikt bestående av høgstauder i veksling med noe småbregne- og blåbærvegetasjon. Høgstaudevegetasjonen domineres av skogstorkenebb, turt, tyrihjel og mjørdurt. Orkideen stortveblad var også tallrik i skogen. Skogen har en del stående og liggende død ved av både gran og bjørk i alle dimensjoner. Ingen fremmede arter registrert. Skogen

vurderes som viktig (B) på grunn av at den er en frodig gammel barskog med en del død ved, men med begrenset størrelse.

11. Bijjiejaevrie

Naturtype: Deltaområde E01

Utforming: E0102-Lite og mindre formrikt delta

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Områdebeskrivelse:

Kartlagt av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) 31.07.2012 i forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Lokaliteten består av et lite deltaområde ved utløpet av flere bekker/elver i Bijjiejaevrie, sør i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Nedbørsfeltet for elvene ligger i deler av Jordbrufjellet og Elgfjellet. Naturtypen er deltaområde. Flere elver møtes på flaten ned mot vannet (Bijjiejaevrie). Store deler av flaten er trolig oversvømt under snøsmeltingen. Vegetasjonen består av urter/gras og noe vierkratt. Vegetasjonen er ikke registrert mer inngående da deltaområdet ble observert på avstand fra Elgfjellet. Siden det er rik berggrunn i området kan vegetasjonen være botanisk interessant. Ingen fremmede arter registrert. Deltaområdet er lite og vurderes derfor som viktig (B). Vegetasjonen er dårlig undersøkt da deltaområdet kun ble observert på avstand.

12. Gåsvatnet SV - Bjørkeskog med høgstaude

Naturtype: Bjørkeskog med høgstaude F04

Utforming: F0401-Ren høgstaudeutforming

Verdi: C

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik (2003)

Områdebeskrivelse:

Befart av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) 31.07.2012 i forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Kartavgrensningen er noe endret. Beskrivelsen fra 2004 (Heggeland et al. 2004) stemmer med det som ble registrert under befaringen i 2012, og beskrivelsen er derfor ikke endret.

13. Gåsvatnet V - elvedelta

Naturtype: Deltaområde E01

Utforming: E0102-Lite og mindre formrikt delta

Verdi: B

Dato: 31.07.2012

Kilder: Heggeland et al. 2004, Hofton, Tom Hellik 2003

Områdebeskrivelse:

Kartlagt av Maja S. Kvalvik og Sigrun Aune (Bioforsk) 31.07.2012 i forbindelse med NiN-kartlegging av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Lokaliteten består av et lite deltaområde i vestenden av Gåsvatnet. Deltaet hadde busk og tresjikt i kombinasjon med åpne gras og urte dominerte partier. Busksjikt og tresjikt dominert av bjørk. Gåsvatnet er svært grunt ved utløpet av elvene/bekkene. Det er stor sannsynlighet for at fastmark oversvømmes i snøsmeltingen. Ingen fremmede arter registrert. Intakt lite deltaområde uten noen form for inngrep og vurderes som lokalt viktig (B).